

॥ अथ श्रीसाईसच्चरित ॥ अध्याय २० ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीकुलदेवतायै नमः॥
 श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः॥ ॐ नमो जी गुरू मानससरा।
 प्रसादवाक्यमुक्ताकरा। अनन्यभक्त-मराळनिकरा। चरणीं थारा तुजपाशीं॥१॥ सदाश्रया
 महा उदारा। घालूनि प्रसाद मुक्तचारा। देऊनि निजविश्रांती आसरा। येरझारा चुकविसी॥२॥ काय तो साई
 सिद्धाश्रम। दर्शनं निवे संसारश्रम। निकटवर्ती भवभ्रम। दवडी अविश्रम सहवासं॥३॥ साई मूळ निराकार।
 भक्तकाजालागीं साकार। करोनि मायानटीचा स्वीकार। खेळला साचार नट जैसा॥४॥ ऐसिया साईस आणुं
 ध्यानीं। क्षणभर जाऊं शिरडीस्थानीं। दोनप्रहरच्या आरतीमागुनी। लक्ष लावूनि पाहूंया॥५॥ माध्यान्हीं
 आरतीपाठीं। येऊनि मशिदीच्या कांठीं। महाराज अति कृपादृष्टीं। उदी वांटीत भक्तांस॥६॥ भक्तही प्रेमळ
 उठाउठी। घालीत समचरणीं मिठी। उभ्यानें मुख न्याहाळितां दृष्टी। भोगीत वृष्टि उदीची॥७॥ बाबाही
 भरभरोनि मुष्टी। घालीत भक्तांच्या करसंपुटीं। अंगुष्ठें लावीत तयांच्या ललाटीं। प्रेम पोटीं अनिवार॥८॥ “जा
 भाऊ जा जेवावयास। जा अण्णा जा तूं खा सुग्रास। जा अवघे जा निजस्थानास”। प्रत्येकास वदत ते॥९॥
 आतां जरी तें पाहूं न मिळे। परी ते सर्व गतसोहळे। शिरडीस त्या त्या स्थानीं त्या त्या वेळे। दृढ ध्यानबळें
 दिसतात॥१०॥ असो ऐसें करूनि ध्यान। अंगुष्ठापासूनि मुखावलोकन। प्रेमें घालूनि लोटांगण। कथानुसंधान

चालवूं ॥११॥ गताध्यायाचिया अंतीं। कथिलें होतें श्रोतयांप्रती। कीं बाबांहीं मोलकरिणीहातीं। अर्थ श्रुतीचा उकलविला ॥१२॥ ईशावास्य-भावार्थबोधिनी। आरंभिली होती गणुदासांनीं। आशंका उपजतांच सदगुरूचरणीं। घातली नेऊनि शिरडीस ॥१३॥ बाबा तें वदले जें वचन। तुझ्या या शंकेचें निवारण। करील काकांच्या घरची मोलकरीण। जाशील परतोन ते समयीं ॥१४॥ तेंच कीं सांप्रत कथानुसंधान। आतां येथूनि चालवूं आपण। श्रोतीं होइजे दत्तावधान। होईल श्रवण अविकल ॥१५॥ संस्कृत भाषानभिज्ञार्थ। ईशावास्योपनिषदर्थ। ओंवींद्वारा पदपदार्थ। संकलितार्थ विवरावा ॥१६॥ ऐसी आस्था धरोनि मनीं। ईशावास्य-भावार्थबोधिनी। प्राकृत भाषा सुगम साधनीं। गणुदासांनीं आरंभिली ॥१७॥ गूढार्थप्रचुर हें उपनिषद। भाषांतर झालें पदप्रपद। विना अंतर्गत रहस्यबोध। होई न आनंद मनातें ॥१८॥ चहूं वेदांचें जें सार। तेंच उपनिषदांचें भांडार। हरिगुरूकृपा नसलियावर। अति दुस्तर गांठवया ॥१९॥ म्हणेल कोणी मी सज्जान। आपुल्या मतें करोनि यत्न। करीन उपनिषदांचें आकलन। प्रतिपादन यथार्थ ॥२०॥ तरी तें कल्पांतींही न घडे। हें तों गुरूकृपा नसतां सांकडें। गुप्तप्रमेय हातीं न चढे। मार्गीं अवघडे पदोपदीं ॥२१॥ तेंच जो गुरूपदीं जडे। तया नाहीं अणुमात्र सांकडें। तयाचियां दृष्टीपुढें। आपेंआप उघडे गूढार्थ ॥२२॥ आत्मज्ञानाचें हें शास्त्र। जन्ममरणोच्छेदक शस्त्र। जे निरभिमान निःसंगमात्र। तेच सत्यात्र विवेचना ॥२३॥ ऐसियांची कांस धरितां। क्षणांत उपजे अर्थबोधकता। बुद्धीची जाई प्रतिबद्धकता। होय विशदता गूढार्थीं ॥२४॥ ईशावास्य प्राकृतीं

१. संस्कृत भाषा न जाणणाऱ्यांकरिता २. 'ईशावास्य' नावाच्या उपनिषदाचा अर्थ

आणितां । दासगणूंची हेच अवस्था । परी साईनाथें कृपा करितां । तद्गुणमता विराली ॥२५॥ गीर्वाणभाषेचें
 अल्पज्ञान । तत्रापि आचार्य विद्यारण्य । वंदूनि साईबाबांचे चरण । ओंवीलेखन आदरिलें ॥२६॥ गणुदास-
 वाणी दूधधारा । प्रसाद साईचा त्यांत शर्करा । तेथील माधुर्यपरंपरा । क्षणैक आदरा जी श्रोते ॥२७॥ असो हें
 'बोधिनी-दिग्दर्शन । हृद्गतार्था करा मूलावलोकन । या मत्कथेचें अनुसंधान । आहे कीं आन
 अवधारा ॥२८॥ निजभक्त करिता ग्रंथावलोकन । आढळे 'जधीं दुर्बोध वचन । महाराज करिती समाधान ।
 बोलल्यावीण कैसें पां ॥२९॥ हाच या कथेचा हेत । श्रोतयां व्हावा तात्पर्ये विदित । इतुकेंचि माझें मनोगत ।
 दत्तचित्त परिसा जी ॥३०॥ ओंवीबद्ध टीका केली । विद्वज्जनांसी मान्य झाली । गणुदासांची मनीषा फिटली ।
 आशंका राहिली पै एक ॥३१॥ मांडिली ती पंडितांसमोर । ऊहापोह केला थोर । परी होईना समाधानपर । शंका
 निर्धार कोणाही ॥३२॥ इतुक्यांत शिरडीस कांहीं कारणें । दासगणूंचें घडलें जाणें । आशंकेचें निवारण होणें ।
 सहजपणें झालें कीं ॥३३॥ घेऊं गेले साईचें दर्शन । मस्तकीं धरिले श्रींचे चरण । करूनियां साष्टांग वंदन ।
 सुखसंपन्न जाहले ॥३४॥ संतकृपेचें अवलोकन । संतमुखींचें मधुरवचन । संतांचें तें सुहास्य वदन । कृतकल्याण
 भक्तगण ॥३५॥ केवळ संतांचें दर्शन । करी सकल दोषांचें क्षालन । जयांसी त्यांचें नित्य सन्निधान । काय तें
 पुण्य वर्णावें ॥३६॥ कां गणू कोठूनि आगमन । पुसती बाबा वर्तमान । कुशल आहे ना समाधान । चित्त
 प्रसन्न सर्वदा ॥३७॥ गणुदास देती प्रत्युत्तर । असतां आपुलें कृपाछत्र । किमर्थ व्हावें म्यां खिन्नांतर ।

३. त्याचा अवघडपणा ४. नाहीशी झाली. ५. भावार्थबोधिनी ६. या भावार्थबोधिनीचे हृद्गत, म्हणजे मर्म जाणावयास ७. मूळ ग्रंथाचे अवलोकन ८. जेव्हा

आनंदनिर्भर असें मी ॥३८॥ आपणही हें सर्व जाणतां । लोकोपचारार्थ प्रश्न करितां । मीही जाणूनि आहें चित्ता । कुशलवृत्ता कां पुसतां ॥३९॥ स्वयें मजकरवीं आरंभ करवितां । पुढें तो रंगारूपास येतां । मध्येंच ऐसी मेख मारितां । कोणाही उकलितां उकलेना ॥४०॥ ऐसें परस्पर चाललें भाषण । करीत गणुदास पादसंवाहन । ईशावास्य-भावार्थबोधन । संबोधें प्रश्न पुसिला ॥४१॥ ईशावास्य-भावार्थबोधिनी । लिहूं जातां अडखळे लेखणी । शंका कुशंका राहती मनीं । बाबा त्या उकलूनि सांगाव्या ॥४२॥ साद्यंत घडला जो जो प्रकार । केला बाबांच्या पायीं सादर । आशंका ही दुर्निवार । मांडिली समोर बाबांच्या ॥४३॥ गणुदास विनवी साईनाथा । माझे ग्रंथपरिश्रम वृथा । ही या ईशावास्याची कथा । आपण सर्वथा जाणतां ॥४४॥ आशंका दूर झाल्याविना । ग्रंथाचा या उकल पडेना । महाराज देती आशीर्वचना । प्रसन्नमना असें तूं ॥४५॥ “काय रे यांत आहे कठिण । जातां आलिया स्थळीं परतोन । त्या काकांची मोलकरीण । शंका निवारण करील कीं” ॥४६॥ काका ते भाऊसाहेब दीक्षित । बाबांचे एक प्रेमळ भक्त । काया-वाचा-मनें सतत । गुरूसेवानिरत सर्वदा ॥४७॥ प्रख्यात मुंबापुरी नगरी । तेथूनि अल्प अंतरावरी । पारलें नाम ग्रामाभीतरीं । राहती हरिभाऊ हे ॥४८॥ खरें नांव त्यांचें हरी । आईबापें ठेविलें घरीं । जन म्हणती भाऊसाहेब जरी । बाबांचें परी तिसरेंच ॥४९॥ ^१महाजनीस बडे काका । ^१निमोणकरां म्हातारे काका । भाऊसाहेबांस लंगडे काका । बंब्या काकाही म्हणती ते ॥५०॥ आईबापें ठेविते एक । राशीचें तें असतें आणीक । टोपण नांवेंही मारिती हांक ।

रीती ही अनेकपरीची ॥५१॥ महाराज ठेवितां नामें निराळीं । तींच मग चालती वेळोवेळीं । जाणों तीच मग बिरुदावळी । प्रेमसमेळीं धरिजेती ॥५२॥ कधीं भिक्षु कधीं काका । बाबांनीं पाडिला हाचि शिक्का । त्याच नामें शिरडींत लोकां । प्रसिद्ध काका जाहले ॥५३॥ आश्चर्य वाटलें गणुदासा । आश्चर्य सकळांचे मानसा । काय काकांची मोलकरीण ऐसा । उलगडा कैसा करणार ॥५४॥ मोलकरीण ती मोलकरीण । काय तिचें असावें शिक्षण । ती काय ऐसी विचक्षण । वाटे विलक्षण हें सारें ॥५५॥ कोठें श्रुतीची अर्थव्युत्पत्ती । कोठें मोलकरणीची मति । महाराज ही तों थट्टा करिती । जन वदती एणेंपरी ॥५६॥ महाराज केवळ विनोद करिती । ऐसेंच वाटलें सर्वा चित्तीं । परी बाबांच्या विनोदोक्ति । सत्यचि गमती गणुदासा ॥५७॥ परिसूनि त्या साईंच्या बोला । साई बोलले अवलीला । सकृद्दर्शनीं वाटलें जनाला । दासगणूला तें सत्य ॥५८॥ साई बोलले अवलीला । परी बोलामाजील लीला । सदा सर्वदा पहावयाला । आतुर झाला जनलोक ॥५९॥ असो वा नसो विनोद वाणी । कदा न ती होणें निष्कारणी । बाबांच्या एकेका अक्षरागणीं । असती खाणी अर्थाच्या ॥६०॥ बाबा जें जें वाचे वदत । बोल नव्हेत तें ब्रह्मलिखित । एकही अक्षर न होई व्यर्थ । साधील कार्यार्थ वेळेवर ॥६१॥ ही दृढ भावना दासगणूची । असो कैसीही ती इतरांची । निष्ठा जेथें जैसी जयाची । फळ तयासी तैसेंच ॥६२॥ जैसी भावना तैसें फळ । जैसा विश्वास तैसें बळ । अंतःकरण जैसें प्रेमळ । बोधही निर्मळ तैसाच ॥६३॥ ज्ञानियांचा शिरोमणी । मिथ्या नव्हे तयाची वाणी । निजभक्ताची पुरवावी मागणी । ब्रीद हें चरणीं बांधिलें ॥६४॥ गुरूवचन नव्हे अन्यथा । मन लावूनि परिसा ही कथा । हरेल सकळ भवव्यथा । साधनपंथा

लागाल ॥६५॥ परतले गणुदास पारले ग्रामीं। काकासाहेब दीक्षितधामीं। उत्कंठा काकांची मोलकरीण
 ११कामीं। पडते कैसी मी पाहीन ॥६६॥ दुसरे दिवशीं प्रथम प्रहरीं। गणुदास असतां शेजेवरी। साखरझोंपेच्या
 आनंदाभीतरिं। तें नवलपरी वर्तलीं ॥६७॥ कोणी एक कुणब्याची पोरी। गात होती मंजुळ स्वरीं। खोंचली ती
 सुंदर लकेरी। जिव्हारीं गणुदासांच्या ॥६८॥ दीर्घ आलापयुक्त तें गान। जयांत मंजुळ पदबंधन। परिसोनि
 तल्लीन झालें मन। लक्ष देऊन ऐकती ॥६९॥ खडबडूनि जागे झाले। गीतार्थबोधनीं लक्ष वेधलें। सावचित्तचि
 ऐकत राहिले। प्रसन्न झाले अभ्यंतरीं ॥७०॥ म्हणती ही आहे कोणाची पोर। गातसे गंभीर आणि सुस्वर।
 ईशावास्याचें तें कोडें थोर। उकलिलें पार कीं इनें ॥७१॥ असो हीच ती मोलकरीण। पाहूं तरी आहे कोण।
 जिच्या असंस्कृत वाणीमधून। श्रुत्यर्थखूण पटविली ॥७२॥ बाहेर जाऊनि जों पाहती। खरेंच कुणब्याची पोर
 होती। ती काकांच्या मोरीवरती। घाशीत होती १३बासनें ॥७३॥ शोधांतीं कळली नवलपरी। होता तेव्हां
 दीक्षितांचे घरीं। नाम्या गडी तयांचे चाकरी। बहीण ही पोरी तयाची ॥७४॥ हीच ती काकांची मोलकरीण। गीतें
 या झालें शंकानिवारण। रेड्यामुखीं वेदगायन। संतीं काय न केलें जी ॥७५॥ ऐसें तें पोरीचें गायन। झालें
 दासगणूंचें समाधान। बाबांच्या थट्टेचेंही महिमान। आलें कीं कळून सकळांतें ॥७६॥ कोणी म्हणती गणुदास।
 बैसले होते देवपूजेस। काकांचे येथें देवघरास। तदा या गीतास परीसिलें ॥७७॥ असो तें जैसें असेल तैसें।
 तात्पर्यार्थ एकचि असे। महाराज निजभक्तां शिकविती कैसें। अनेक मिसें अवलोका ॥७८॥ “ठाईच बैसोनि

११. उपनिषदाचा अर्थावबोध करण्याच्या कामी १२. भांडी

मजला पुसा । उगीच कां रानोमाळ गिंवसा । पुरवितों मी तुमचा धिंवसा । एवढा भरंवसा राखावा ॥७९॥ असें मी भरलों सर्वाठायीं । मजवीण रिता ठाव नाहीं । कुठेंही कसाही प्रकटें पाहीं । भावापायीं भक्तांच्या” ॥८०॥ असो ती आठा वरसांची पोर । कांसेस एक फाटकें फटकूर । परी नारिंगी साडीचा बडिवार । गाई ती सुस्वर गीतांत ॥८१॥ “काय त्या साडीचा भरजर । काय त्या साडीचा कांठ सुंदर । काय मौजेचा तिचा पदर ।” यांतचि ती चूर गातांना ॥८२॥ खायाला मिळेना पोटभर । चिंधी न वेढाया बोटभर । परी कोणाच्या नारिंगी साडीवर । हर्षनिर्भर ती दिसली ॥८३॥ पाहूनि तियेची दैन्य स्थिती । आणि मनाची रंगेल वृत्ती । कींव उपजली गणुदासांप्रती । काय निवेदिती ^१मोresh्वरा ॥८४॥ पहा हो हिचें अंग उघडें । द्या कीं तिला एकादें लुगडें । रुजू होईल ईश्वराकडे । पुण्यही घडेल तुम्हांतें ॥८५॥ आधींच मोरेश्वर कृपामूर्ति । वरी दासगणूंची विनंती । सुंदर साडी खरेदी करिती । आनंदें अर्पिती पोरीतें ॥८६॥ नित्य खाणारी जी कदन्न । तिला लाधावें पंचपक्वान्न । तेवीं ती मुलगी सुप्रसन्न । जाहली पाहून ती साडी ॥८७॥ दुसरे दिवशीं ती ल्याली साडी । ^२फेर धरी ती खेळे फुगडी । दिसली इतर पोरींवर कडी । मोठी आवडी साडीची ॥८८॥ तीच पुढें दुसरें दिवशीं । साडी ठेवुनी ^३पडदणीसी । गुंडाळी पूर्वील फटकुरासी । परी हिरमुसी दिसेना ॥८९॥ नाहीं ल्याली, केली जोगवण । तथापि तिचें पूर्वील दैन्य । गणुदासा भासे झालें विच्छिन्न । भावनेच्या भिन्नत्वे ॥९०॥ नवी साडी ठेविली सदनीं । जरी आली फाटकें नेसूनि । तरी दिसेना खिन्न मनीं । नव्हती कीं उणीव साडीची ॥९१॥ असमर्थपणें फाटकें लेणें । समर्थपणेंही तैसेंच करणें । या नांव दैन्य

संपन्नपणें मिरवणें। भावनेगुणें सुखदुःख ॥९२॥ हेंच तें गणुदासांचें कोडें। एणेंपरी जेव्हां उलगडे। ईशावास्याचें १६केणें सांपडे। ठायींच पडे अर्थबोध ॥९३॥ १७ईशेंच आच्छादिला जेथें सारा। हा अवघा ब्रह्मांडाचा पसारा। तेथें तयावीण उघडा १८थारा। कोण विचारा मानी या ॥९४॥ १९तेंही पूर्ण हेंही पूर्ण। पूर्णापासाव उद्भवलें पूर्ण। पूर्णातूनि काढितां पूर्ण। राहिल पूर्णचि अवशेष ॥९५॥ पोरीचें दैन्य ईश्वरी अंश। फटकूर साडी हेही तदंश। दाता देय दान हेंही अशेष। एकचि ईश भरलेला ॥९६॥ 'मी माझें' हें पार दवडावें। निरभिमानत्वे सदा वर्तावें। त्यागपूर्वक भोग भोगावे। अभिलाषावें नच कांहीं ॥९७॥ ऐसी बाबांची अमोघ वाणी। प्रचीती मिळविली अनेकांनीं। आप्राणान्त शिरडी न सोडुनी। जनीं विजनीं प्रकटत ॥९८॥ कोणास मच्छिंदसगडावर। कोणास कोठेंही असो शहर। कोल्हापूर सोलापूर रामेश्वर। इच्छामात्र प्रकटत ॥९९॥ कोणास आपल्या बाह्यवेषीं। कोणास जागृतीं वा स्वप्नविशेषीं। दर्शन देत अहर्निशीं। पुरवीत असोशी भक्तांची ॥१००॥ ऐसे अनुभव एक ना दोन। किती म्हणोनि करावे वर्णन। शिरडींत जरी वसतिस्थान। अलक्ष्य प्रस्थान कोठेंही ॥१०१॥ पहा ही पोर कोणाची कोण। यःकश्चित् गरीब मोलकरीण। नारिंगी साडीवरी तिचें तें गायन। निघालें मुखांतून साहजिक ॥१०२॥ शंका म्हणूनि बाबांस पुसावी। या मोलकरिणीनें ती निरसावी। तीही काकांच्या इथें असावी। रचना ही मायावी नाही का ॥१०३॥ आधीं ही तेथें मोलकरीण। असावी हें कैसें बाबांस ज्ञान। तीही भविष्यकाळीं हें गाऊन। श्रुत्यर्थबोधन व्हावें

१६. गड्डा १७. ईश्वरानेच १८. स्थळ १९. "ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुदच्यत । पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥"

कसें ॥१०४॥ परी तें झालें झालें खास । वाटलें आश्चर्य गणुदासांस । आशंकेचा झाला निरास । ईशावास्य आकळलें ॥१०५॥ श्रोतियां मनीं येईल शंका । खटाटोप हा तरी कां इतुका । स्वयेंच स्वमुखें बाबांनींच कां । फेडिली न आशंका तेथेंच ॥१०६॥ हें काय जागींच नसतें करवलें । परी तें नसतें महिमान कळलें । ईशें त्या पोरीसही आच्छादिलें । प्रकट हें केलें बाबांनीं ॥१०७॥ आत्मयाथात्म्य-निरूपण । हेंच सर्वोपनिषदांचें पर्यवसान । हेंच मोक्षधर्म-निष्कर्षण । गीतार्थ-प्रवचन तें हेंच ॥१०८॥ प्राणी भिन्न आत्मा अभिन्न । आत्मा कर्तृत्व-भोक्तृत्वहीन । तो न अशुद्ध पापपुण्याधीन । कर्माचरण त्या नाहीं ॥१०९॥ मी जातीनें उच्च ब्राह्मण । इतर मजहूनि नीचवर्ण । वसे ऐसें जोवरी भेदज्ञान । कर्माचरण आवश्यक ॥११०॥ मी अशरीर सर्वत्र एक । मजहूनि कोणी नाहीं आणीक । मीच कीं सकलांचा व्यापक । स्वरूपोन्मुख हें ज्ञान ॥१११॥ पूर्णब्रह्मस्वरूपच्युत । ऐसा हा जीवात्मा पूर्ववत । कधींतरी स्वस्वरूपाप्रत । पावावा निश्चित हें ध्येय ॥११२॥ श्रुति-स्मृति आणि वेदान्त । या सर्वांचा हाचि सिद्धान्त । हेंचि अंतिम साध्य निश्चित । च्युतासी अच्युतपदप्राप्ति ॥११३॥ 'समः सर्वेषु भूतेषु' । जोंवरी अप्राप्त हा स्थितिविशेषु । तोंवरी न भूतात्मा हृषिकेशु । ज्ञान प्रकाशूं समर्थ ॥११४॥ विहितकर्मे चित्त शुद्ध । होतां होईल अभेदबोध । शोकमोहादि संसृतीविरुद्ध । प्रकटेल सिद्ध ज्ञान तें ॥११५॥ अखिल त्रैलोक्य सचराचर । आच्छादी जो ईश परमेश्वर । निष्क्रिय निष्कल जो परात्पर । तो अशरीर सदात्मक ॥११६॥ नामरूपात्मक हें विश्व । सबाह्य आच्छादी हा ईश । तो मीच भरलों अशेष । निर्विशेषरूपत्वे ॥११७॥ अस्तु वस्तुतः जें निराकार । मायागुणें भासे साकार ।

कामुकापाठीं हा संसार। तोचि असार निष्कामा ॥११८॥ हें यत्किंचित् भूतभौतिक। जगत् चेतनाचेतनात्मक। ईश्वरचि हा अद्वितीय एक। निर्धार निःशंक करावा ॥११९॥ जगद्बुद्धीचा हा विवेक। जरी मनासी पटेना देख। तरी हें धनहिरण्यादिक। यांचा अभिलाख न करावा ॥१२०॥ हेंही जरी न घडे तरी। जाणावें आपण कर्माधिकारी। आमरणान्त शतसंवत्सरीं। कर्मचि करीत रहावें ॥१२१॥ तेंही स्ववर्णाश्रमोचित। यथोक्तानुष्ठानसहित। अग्निहोत्रादि नित्यविहित। चित्त अकलंकित होईतों ॥१२२॥ हा एक चित्तशुद्धीचा मार्ग। दुजा सर्वसंगपरित्याग। हें न आक्रमितां ज्ञानयोग। कर्मभोगचि केवळ ॥१२३॥ ही ब्रह्मविद्या हें उपनिषद्। सर्वा न देती २०अधिकारविद्। वृत्ति न जावरी झाली अभेद। उपनिषद्बोध शाब्दिक ॥१२४॥ तरी तोही व्हावा लागे। जिज्ञासू आधीं तोच मागे। म्हणोनि बाबांहीं पाठविलें मागें। मोलकरीण सांगेल म्हणोनि ॥१२५॥ स्वयेंच बाबा हा बोध देते। तरी हें पुढील कार्य न घडतें। 'एकमेवाद्वितीय' नसतें। ज्ञान हें कळतें बाबांचें ॥१२६॥ मजवांचूनि आणिक कोण। आहे ती काकांची मोलकरीण। मीच ती ही दिधली खूण। ईशावास्य जाणविलें ॥१२७॥ परमेश्वरानुग्रहलेश। आचार्यानुग्रह विशेष। नसतां आत्मज्ञानीं प्रवेश। सिद्धोपदेशचि आवश्यक ॥१२८॥ आत्मप्रतिपादक जें जें शास्त्र। श्रवणीं आणावें तें तेंच मात्र। प्रतिपाद्य जें तें मीच सर्वत्र। मजवीण अन्यत्र कांहींच न ॥१२९॥ होतां आत्मतत्त्वाचें विवरण। तोच मी आत्मा नव्हे आन। हें जयासी अभेदानुसंधान। आत्माही प्रसन्न तयासीच ॥१३०॥ असो आत्मनिरूपण होतां। ऐसेंच आत्मानुसंधान

२०. कोणाचा अधिकार काय आहे हे जाणणारे

राखितां। ऐसीच निश्चल धरितां आत्मता। परमात्मा हाता येईल ॥१३१॥ पुढील अध्यायकथानुसंधान।
११विनायक ठाकूरादि कथा कथन। श्रोते करोत सादर श्रवण। परमार्थप्रवण होतील ॥१३२॥ त्याही कथा
ऐशाच गोड। ऐकतां पुरेल श्रोतियांचें कोड। महापुरुषदर्शनाची होड। पुरेल चाड भक्तांची ॥१३३॥ जैसा
उगवतां दिनमणी। अंधार जाय निरसोनी। तेवीं या १२कथापीयुषपानीं। माया हरपोनि जातसे ॥१३४॥ अतर्क्य
साईंचें विंदान। त्यावीण कोण करील कथन। मी तों एक निमित्त करून। तेचि तें वदवून घेतील ॥१३५॥
स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्रेरिते। भक्तहेमाडपंतविरचिते। श्रीसाईसमर्थसच्चरिते। ईशावास्यभावार्थबोधनं नाम
विंशोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥